

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Petra Priehodu, v právnej veci žalobcov 1/ **A. K.**, bývajúcej v B., 2/ **MUDr. V. K.**, bývajúceho v B., 3/ **Ing. M. K.**, bývajúceho v B., zastúpených JUDr. G. M., advokátkou v B., proti žalovaným 1/ **L. K.**, bývajúcej v B., 2/ **T. K.**, bývajúcej v B., zastúpeným JUDr. S. K., PhD., advokátkou v B., **o zaplatenie 335 000 Sk s príslušenstvom a o určenie vecí do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 9 C 104/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. januára 2006 sp.zn. 17 Co 319/2005, 17 Co 320/2005, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. januára 2006 sp.zn. 17 Co 319/2005, 17 Co 320/2005, ktorým bol vo zvyšku vo veci samej potvrdený rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 8. apríla 2005 č.k. 9 C 104/2003-167 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 5. mája 2005 č.k. 9 C 104/2003-172 o zamietnutí žaloby žalobkyne 1/ o zaplatenie 335 000 Sk s príslušenstvom, o zamietnutí žaloby žalobcov 1/ až 3/, že do dedičstva po poručiťovi A. K. st. patrí polovica pohľadávky v sume 335 000 Sk a pohľadávka poručiťa voči jeho predumrelému synovi, právnenému predchodcovi žalovaných 1/, 2/ v sume 7 500 Sk, **z a m i e t a .**

Vo zvyšnej časti v napadnutom výroku vo veci samej a v súvisiacich výrokoch o trovách konania rozsudok **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobou podanou na Okresnom súde Banská Bystrica 3. júna 2003 sa žalobkyňa 1/ domáhala, aby súd uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť jej 335 000 Sk s 13 % úrokom z omeškania a náhradu trov konania. Uplatnený nárok mal predstavovať polovicu pohľadávky, ktorú mala žalobkyňa 1/ spolu so svojím manželom A. K. st., ktorý zomrel X., voči ich synovi Ing. A. K. ml. otcovi a právnenému predchodcovi oboch žalovaných, ktorý zomrel 11. decembra 2001. Dedičstvo po Ing. A. K. ml. nadobudli obidve žalované. V konaní o dedičstve po manželovi žalobkyne 1/ (poručiteľovi A. K. st.) obe žalované (ako právne nástupkyne predumrelého dediča po poručiteľovi) popreli existenciu spoločnej pohľadávky A. K. st. a žalobkyne 1/, voči svojmu právnenému predchodcovi. Samostatnou žalobou podanou na Okresnom súde Banská Bystrica 13. februára 2004 sa žalobcovia 1/ až 3/ domáhali voči obom žalovaným určenia, že do dedičstva po poručiteľovi A. K. st. patrí polovica pohľadávky v sume 335 000 Sk, ktorú mal poručiteľ spolu so žalobkyňou 1/ voči ich synovi Ing. A. K. ml., predumrelému právnenému predchodcovi oboch žalovaných, ktoré boli tiež účastníkmi dedičského konania po A. K. st., ďalej pohľadávky poručiteľa voči jeho predumrelému synovi, právnenému predchodcovi žalovaných, v sume 7 500 Sk a 350 000 Sk a tiež pracovný stôl označený ako "ponkový stôl". V konaní o dedičstve po poručiteľovi A. K. st., vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 24 D 164/03 obe žalované popreli aj existenciu týchto pohľadávok.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 5. októbra 2004 č.k. 9 C 104/03-128 spojil obe veci na spoločné konanie a následne, rozsudkom z 8. apríla 2005 č.k. 9 C 104/03-167 obe žaloby zamietol. Zamietnutie samostatne uplatňovaného (vyššie uvedeného) nároku žalobkyňou 1/ odôvodnil premlčaním tohto práva vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Poukázal na viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý uznesením z 15. júna 2004 sp.zn. 13 Co 161/2004 v predmetnej veci zrušil ním skôr vydaný rozsudok a vyslovil pochybnosti o spôsobilosti listiny o čestnom prehlásení právneho predchodcu žalovaných zo 17. januára 1997 a zo 14. júla 1999 ako uznávacích prejavov predmetného dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, s dôsledkami na plynutie

desať ročnej premlčacej lehoty podľa § 110 ods. 1 vety druhej Občianskeho zákonníka od uznania dlhu. Poukázal aj na nedostatok dôkazov označených žalobkyňou 1/ na preukázanie vzniku uplatňovaného nároku. Zamietnutie žaloby o určenie predmetu dedičstva odôvodnil nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie žalobcov s tým, že žalobcovia sa nemohli domáhať priamo určenia, že tieto pohľadávky patria do dedičstva po nebohom, ich právnom predchodcovi, bez toho, že by najskôr došlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Samostatným uznesením z 5. mája 2005 č.k. 9 C 104/03-172 okresný súd rozhodol o trovách konania tak, že žalobkyňu 1/ zaviazal zaplatiť žalovanej 1/ trovy konania vo výške 44 656 Sk na (bližšie nešpecifikovaný) účet jej právnej zástupkyne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia a žalobcov 1/ až 3/ zaviazal zaplatiť žalovanej 1/ trovy konania vo výške 36 925 Sk spoločne a nerozdielne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žalovanej 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie všetkých troch žalobcov rozsudkom z 24. januára 2006 sp.zn. 17 Co 319/2005, 17 Co 320/2005 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho uznesením (o trovách konania) v časti zmenil a určil, že “ponk“ patrí do dedičstva po poručiťovi A. K. st. zomrelom X. a vo zvyšku vo veci samej tento rozsudok potvrdil. Výrok uznesenia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobcu 3/ zaviazal zaplatiť žalovanej 1/ trovy prvostupňového konania v sume 36 925 Sk do rúk jej právnej zástupkyne do 30 dní. Ostatným účastníkom náhradu trov prvostupňového konania nepriznal. Žalobcu 3/ zaviazal zaplatiť žalovanej 1/ trovy odvolacieho konania v sume 37 089 Sk do rúk jej právnej zástupkyne do 30 dní. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že ohľadom “ponku“ (“ponkového stola“) žalované uznali, že patrí do dedičstva po poručiťovi A. K. st., preto v tejto časti súd prvého stupňa nedôvodne žalobu zamietol. Dôvodne však zamietol žalobu žalobkyne 1/, ktorou sa domáhala od žalovaných zaplata 335 000 Sk, keď žalobkyňa 1/ (a ani žalobcovia 2/ a 3/) nepreukázala, že právny predchodca žalovaných si požičal od nej a otca (manžela žalobkyne 1/) v dňoch 17. januára 1997 a 21. mája 1998 300 000 Sk a 370 000 Sk. O existencii pôžičiek spoľahlivo nesvedčí ňou predložené “Čestné prehlásenie“. “Čestné prehlásenie“ A. K. ml. zo 14. júla 1999 nemožno považovať ani za uznanie dlhu (§ 558 Občianskeho zákonníka), lebo neobsahuje konkretizáciu dlhu čo do dôvodu a výšky, ani že dlh zaplatí. Jednak sa v ňom uvádza sporný dlh 300 000 Sk, ktorý mal vzniknúť 17. januára 1997, jednak ničím nebola v konaní preukázaná existencia pôžičky z 21. mája 1998 v sume 370 000 Sk a ani sa v ňom nehovorí o zaplatení dlhu. Ak by potom aj bolo bývalo došlo k požičaniu peňazí (§ 657 Občianskeho zákonníka), došlo k premlčaniu

pohľadávky. Dôvodne zamietol aj žalobu žalobcov 1/ až 3/ o určenie, čo patrí do dedičstva po A. K. st. (okrem "ponku"). Žalobcovia nemali aktívnu vecnú legitimáciu na takéto určenie. Ak tvrdeným predmetom dedičstva mala byť peňažná pohľadávka poručiteľa voči dlžníkovi, správne mali právni nástupcovia poručiteľa žalovať o alikvotnú časť pohľadávky od dedičov dlžníka. Prekážkou tu nie je ani skutočnosť, že pohľadávkou je spoločná pohľadávka poručiteľa a pozostalej manželky. Keby do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľa a pozostalej manželky patrilo vlastnícke právo k veci, v takom prípade sa musí najprv vyporiadať toto spoluvlastníctvo (§ 1751 ods. 1, 5 O.s.p.), teda určiť, čo patrí do dedičstva po poručiteľovi. Toto určenie môže urobiť len dedičský súd. V súdnej veci o takýto prípad nejde. Ani v prípade správne formulovanej žaloby žalobcovia nepreukázali existenciu tvrdených pohľadávok voči žalovaným. Ku dňu smrti A. K. st. (X.) nebola preukázaná pohľadávka poručiteľa a žalobkyne 1/ voči A. K. ml. z titulu pôžičiek 300 000 Sk a 370 000 Sk. V tejto súvislosti odvolací súd odkázal na dôvody svojho rozhodnutia ohľadne žaloby žalobkyne 1/. Pôžička v sume 7 500 Sk, ktorá mala byť poskytnutá rodičmi A. K. ml. na kúpu auta, ak sa tak stalo (čo nebolo ničím v konaní preukázané), ešte nie je splatná, keď čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka (§ 564 Občianskeho zákonníka). V takom prípade čas plnenia by musel určiť súd na návrh veriteľa. Pokiaľ ide o "zmluvu o tichom spoločenstve" z 12. januára 1997, táto je neplatná. Jej obsah je neurčitý, neobsahuje podstatnú náležitosť a to dohodu o výške podielu tichého spoločníka (A. K. st.) na zisku podnikateľa (A. K. ml.). Žalobcovia ničím nedoložili výsledky podnikania A. K. ml. v tom smere, aké výnosy z neho mal. Skôr uvádzali, že bol stále v dlhoch a požičiaval si peniaze. Nie je preto vylúčené, že mohlo dôjsť ku konzumácii vloženého vkladu a teda nemusela vzniknúť pohľadávka na jeho vrátenie. Výrok o trovách konania odvolací súd odôvodnil tým, že súd prvého stupňa priznal žalobcom 1/ a 2/ oslobodenie od súdnych poplatkov. Ide teda u nich o dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania (§ 150 O.s.p.) pre prevažne úspešnú žalovanú 1/. Žalovaná 1/ bola v konaní úspešná voči žalobcovi 3/, u ktorého neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania. Dedičia poručiteľa (A. K. st.) sú nerozluční spoločníci. Žalobcovia sú dedičmi a podali žalobu o určenie, čo patrí do dedičstva po ňom. Potom úkony jedného z nich platia i pre ostatných, preto žalobca 3/ musí nahradiť sám celú sumu priznaných trov konania. Ostatným účastníkom právo na náhradu trov konania nevzniklo. Žalobcovia boli v konaní neúspešní, žalovaná 2/ nepodala návrh na náhradu trov konania. Keďže žalovaná 1/ bola úspešná aj v odvolacom konaní a žiadala priznať náhradu trov konania, patrí jej táto náhrada voči žalobcovi 3/.

Na základe podnetu žalobcov 1/ až 3/ podal proti rozsudku krajského súdu v časti výroku, ktorým rozsudok okresného súdu v spojení s uznesením okresného súdu z 5. mája 2005 č.k. 9 C 104/2003-172 vo zvyšku vo veci samej potvrdil a proti výrokom, ktorými rozhodol o náhrade trov prvostupňového i odvolacieho konania tak, že žalobca 3/ je povinný nahradiť ich žalovanej 1/ vo výške a lehotách uvedených v napadnutom rozsudku mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že pokiaľ sa odvolací súd stotožnil so záverom okresného súdu o premlčaní pohľadávky vzhľadom na to, že “nie je možné aplikovať ustanovenie § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka v súvislosti so znením § 558 Občianskeho zákonníka“ vec nesprávne právne posúdil. V danom prípade “Čestné prehlásenia“ zo 17. januára 1997 a zo 14. júla 1999 osvedčené na matričnom úrade, resp. pred notárom, ktorými dlžník A. K. ml. uznal výšku aj dôvod dlhu, ako aj prejavil vôľu dlh zaplatiť, a teda uznal, že dlh zaplatí, spĺňajú nielen kritériá pre uznanie práva (dlhu) podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale aj pre uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Preto, ak žalované v konaní tvrdili opak, mali dôkaznú povinnosť svoje tvrdenia preukazovať. Vzhľadom na účinné uznanie dlhu v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka nedošlo ani k premlčaniu lehoty na jeho uplatnenie. Nemožno akceptovať ani stanovisko odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na podanie návrhu na určenie predmetu dedičstva podľa § 175y ods. 1 O.s.p. s tým, že právni nástupcovia poručiteľa mali žalovať o alikvotnú časť pohľadávky (o plnenie) od dedičov dlžníka. Žaloba o určenie predmetu dedičstva, ktorý bol medzi účastníkmi dedičského konania sporný, je rozsahom širšia ako žaloba o určenie, čo patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov poručiteľa a pozostalého manžela, pretože môže obsahovať aj majetok, ktorý nemusí patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, naopak všetok majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvorí premet dedičstva a je už len na súde, ako ho v konaní o dedičstve vyporiada. Súd si preto v konaní o určenie predmetu dedičstva vyrieši aj otázku predmetu bezpodielového spoluvlastníctva manželov poručiteľa a pozostalého manžela, ktoré potom vyporiada až v dedičskom konaní, ktorého súčasťou je v takom prípade aj konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V danej veci navyše dedičia dlžníka sú súčasne aj právni nástupcovia poručiteľa a teda alikvotná časť pohľadávky poručiteľa pripadá aj na nich, hoci v danom prípade ako dedičia dlžníka zodpovedajú za celý jeho dlh. Žaloba na plnenie od dedičov dlžníka by nemohla byť úspešná, jednak preto, že účastníci si nemôžu sami vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a jednak preto, že dedičia dlžníka, hoci

zodpovedajú za celý jeho dlh, sú súčasne oprávnení disponovať s alikvotnou časťou pohľadávky poručiteľa ako jeho právni nástupcovia. Naviac, súd nemôže o časti žaloby o určenie predmetu dedičstva podľa § 175y ods. 1 O.s.p. rozhodnúť, že patrí do dedičstva (v danom prípade "ponk") a časť žaloby zamietnuť pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcov. V časti rozhodnutia o náhrade trov prvostupňového i odvolacieho konania v prospech žalovanej 1/ odvolaciemu súdu vytkol, že nesprávne posudzoval vyúčtovanie trov predložené právnou zástupkyňou žalovanej 1/ ohľadne určenia nárokovanej základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, keď podobne ako súd prvého stupňa náležite nediferencoval medzi postavením žalobcov k obom predmetom vecí spojených na spoločné prejednanie, ktoré má vplyv na ich prípadnú zodpovednosť za úspech, či neúspech v konaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalované 1/, 2/ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu toto navrhli zamietnuť.

Žalobcovia 1/ až 3/ sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je čiastočne dôvodné.

Zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu (§ 657 Občianskeho zákonníka).

Ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní (§ 558 Občianskeho zákonníka).

Ak je čas plnenia ponechaný na vôli dlžníka, určí ho na návrh veriteľa súd podľa okolností prípadu tak, aby to bolo v súlade s dobrými mravmi (§ 564 Občianskeho zákonníka).

Právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka).

Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty (§ 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Uznanie dlhu zákon vymedzuje ako jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi, ktorým dlžník dáva veriteľovi najavo, že svoj záväzok uznáva. Okrem všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka) je na platnosť uznania dlhu potrebná písomná forma, vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh a uvedenie dôvodu dlhu a jeho výšky. Na to, aby písomné uznanie práva dlžníkom malo právne dôsledky uvedené v § 558 Občianskeho zákonníka (t.j. dôsledky v podobe prerušenia premlčania), je potrebné, aby došlo k uznaniu práva čo do dôvodu, ako aj čo do výšky, pričom pokiaľ ide o uznanie práva čo do dôvodu, nemusí byť síce tento dôvod v listine obsahujúcej uznanie práva uvedený vždy výslovne, ale musí byť jednoznačne vyvoditeľný z inej listiny, na ktorú je v listine o uznaní dlhu výslovný odkaz. Taktiež dôvod uznania dlhu nemusí byť v uznávacom prejave uvedený výslovne. Výška dlhu však musí byť vyjadrená tak, aby bola objektívne určiteľná.

V preskúmvanej veci boli predmetom konania samostatnými žalobami uplatnené dva nároky.

Prvou žalobou sa žalobkyňa 1/ domáhala zaplataenia na ňu pripadajúcej alikvotnej časti pohľadávky voči právnomu predchodcovi oboch žalovaných v sume 335 000 Sk s príslušenstvom. Zamietnutie tejto žaloby súd odôvodnil premlčaním tohto práva vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Takéto rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorého závermi sa stotožnil aj odvolací súd, je správne, vychádzajúc z neakceptovania listiny o čestnom prehlásení právneho predchodcu žalovaných zo 17. januára 1997 a zo 14. júla 1999 ako uznávacích prejavov predmetného dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, s dôsledkami na plynutie desaťročnej premlčacej lehoty podľa § 110 ods. 1 vety druhej Občianskeho zákonníka od uznania dlhu. V tejto súvislosti nemožno súhlasiť s námietkou generálneho prokurátora Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní, že odvolací súd pokiaľ sa stotožnil so záverom okresného súdu o premlčaní pohľadávky vec nesprávne právne posúdil, keďže v danom prípade “Čestné prehlásenie“ zo 17. januára 1997 a zo 14. júla 1999 osvedčené na matričnom úrade, resp. pred notárom, ktorými dlžník A. K. ml. uznal výšku aj dôvod dlhu, ako aj prejavil vôľu dlh zaplatiť, a teda uznal, že dlh zaplatí (“vyjadrujem týmto svoju vôľu, aby požičaná peňažná hotovosť bola mojim rodičom vrátená“), spĺňajú nielen kritériá pre uznanie práva (dlhu) podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale aj pre uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Vyššie uvedené “Čestné prehlásenie“ zo 17. januára 1997 napísané právny predchodcom žalovaných totiž podľa obsahu nemožno považovať za písomné uznanie práva dlžníkom, ktoré by malo právne dôsledky uvedené v § 558 Občianskeho zákonníka, ale možno ho považovať len za zmluvu o pôžičke, resp. potvrdenie o pôžičke peňazí (§ 657 Občianskeho zákonníka) v sume 300 000 Sk poskytnutej právnomu predchodcovi žalovaných jeho rodičmi 17. januára 1997, ktorú pôžičku sa právny predchodca žalovaných (dlžník) zaväzuje vrátiť do 17. januára 1999. Posledne uvedené rovnako platí aj pre druhé “Čestné prehlásenie“ zo 14. júla 1999 napísané taktiež právny predchodcom žalovaných, t.j. aj v tomto druhom prípade ide o potvrdenie poskytnutia (ďalšej) pôžičky právnomu predchodcovi žalovaných v sume 370 000 Sk 21. mája 1998 (a predchádzajúcej pôžičky 300 000 Sk 17. januára 1997). Na tom nič nemení ani skutočnosť, že v druhom “Čestnom prehlásení“ – potvrdení – nie je určená doba, do kedy má byť pôžička vrátená. Podľa názoru dovolacieho súdu však s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou aj pôžička v sume 370 000 Sk bola splatná 17. januára 1999, keďže podľa takmer identického znenia oboch “Čestných prehlásení“ účel pôžičky bol rovnaký (výstavba Objektu služieb O.), pričom vrátenie (v konečnom dôsledku) celej pôžičky v inej, ako peňažnej forme dlžník podmienil prípadnou nekonkretizovanou udalosťou, ktorá by mu znemožnila vrátiť peňažnú hotovosť. Z uvedeného je tak zrejmé, že v oboch spomenutých

“Čestných prehláseniach“ absentujú esenciálne náležitosti uznania dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, a to, vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh a uvedenie dôvodu dlhu. Nakoľko teda išlo o pôžičku, ktorá bola splatná 17. januára 1999 a žalobkyňa sa vrátenia polovice tejto pôžičky domáhala žalobou podanou na súde až 3. júna 2003, t.j. po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), zamietnutie žaloby žalobkyne 1/ súdom s prihliadnutím na žalovanými vznesenú námietku premlčania bolo správne.

Druhou žalobou sa žalobcovia 1/ až 3/ domáhali určenia predmetu dedičstva po poručiťovi A. K. st. (tak, ako je uvedené už vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia). Zamietnutie tejto žaloby súd odôvodnil nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie žalobcov, keď uviedol, že “žalobcovia sa nemohli domáhať priamo určenia, že tieto pohľadávky patria do dedičstva po nebohom, ich právnom predchodcovi, bez toho, že by najskôr došlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov“. V tejto súvislosti generálny prokurátor Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní neakceptoval stanovisko odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na podanie návrhu na určenie predmetu dedičstva podľa § 175y ods. 1 O.s.p. S touto námietkou možno súhlasiť, nakoľko súd sa v dedičskom konaní nezaobrá aktívami a pasívami, ktoré sú medzi dedičmi sporné. Skonštatuje iba ich spornosť a ďalej na ne už neprihliada. Rovnako neprihliada na skutočnosti, ktoré sú sporné pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi dedičmi a pozostalým manželom (bývalým manželom), a v dôsledku ktorých niektoré zo spoločných vecí alebo dlhov neboli vyporiadané podľa § 175l O.s.p. To ale v zmysle ustanovenia § 175y ods. 1 O.s.p. účastníkom dedičského konania nebráni, aby svoje práva uplatnili k spornému majetku alebo k sporným dlhom žalobou na súde, a to buď ešte počas konania o dedičstve, alebo po jeho právoplatnom skončení. Takú žalobu prejedná súd v sporovom konaní, ktorého účastníkmi musia byť všetci dedičia. Vzhľadom na uvedené je rozhodnutie odvolacieho súdu o žalobe žalobcov 1/ až 3/ o určenie predmetu dedičstva do určitej miery rozporné, na čo je poukázané aj v mimoriadnom dovolaní, pretože súd nemôže o časti žaloby o určenie predmetu dedičstva podľa § 175y ods. 1 O.s.p. rozhodnúť, že patrí do dedičstva (v danom prípade “ponk“) a časť žaloby zamietnuť pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcov. Napriek tomu je však napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v časti zamietnutia žaloby žalobcov 1/ až 3/ o určenie, že do dedičstva po poručiťovi A. K. st. patrí polovica pohľadávky v sume 335 000 Sk, ktorú mal poručiťel spolu so žalobkyňou 1/ voči ich synovi Ing. A. K. ml., predumrelému právnomu predchodcovi oboch žalovaných, ktoré boli

tiež účastníkmi dedičského konania po A. K. st. a pohľadávka poručiteľa voči jeho predumrelému synovi, právneho predchodcovi žalovaných, v sume 7 500 Sk, vecne správne. Pokiaľ totiž ide o sumu 335 000 Sk, táto predstavuje polovicu zo sumy 670 000 Sk poskytnutej poručiteľom a žalobkyňou 1/ právneho predchodcovi žalovaných titulom pôžičky, ktorej vyplatenia druhej polovice sa žalobkyňa 1/ domáhala samostatnou žalobou, ktorá bola zamietnutá v dôsledku úspešného dovolania sa premlčania celej pohľadávky (t.j. 670 000 Sk) žalovanými (viď odôvodnenie tohto rozhodnutia vyššie). A pokiaľ ide o sumu 7 500 Sk, táto by mala byť polovicou peňažnej pôžičky 15 000 Sk poskytnutej poručiteľom a žalovanou 1/ právneho predchodcovi žalovaných na kúpu auta, pričom podľa výpovede žalobkyne 1/ v konaní vedenom na súde prvého stupňa pod sp.zn. 9 C 30/04 dohoda bola taká, že právny predchodca žalovaných túto pôžičku vráti, keď bude mať. Z toho je zrejmé, že pri tejto pôžičke (ak poskytnutá bola) bol čas plnenia ponechaný na dlžníka a preto podľa § 564 Občianskeho zákonníka by ho mohol určiť iba súd na návrh veriteľa, čo sa doposiaľ nestalo.

Predčasný a teda nesprávny je však záver odvolacieho súdu ohľadne sumy 350 000 Sk, ktorú mal poručiteľ A. K. st. poskytnúť právneho predchodcovi žalovaných ako vklad tichého spoločníka. Podľa názoru dovolacieho súdu pre zamietnutie žaloby žalobcov 1/ až 3/, ktorou sa domáhali určenia do dedičstva po poručiteľovi aj tejto sumy, nemal odvolací súd dostatok skutkových podkladov, vychádzajúc z veľmi stručného odôvodnenia tejto časti rozhodnutia, ktoré je v prevažnej miere postavené na dohadoch. V tejto súvislosti preto bude potrebné doplniť dokazovanie v zmysle návrhu účastníkov.

Dovolací súd sa stotožnil s námietkou generálneho prokurátora Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní, že odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov prvostupňového i odvolacieho konania v prospech žalovanej 1/ nesprávne posudzoval vyúčtovanie trov predložené právnu zástupkyňou žalovanej 1/ ohľadne určenia nárokovanej základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Podobne, ako súd prvého stupňa náležite nediferencoval medzi postavením žalobcov k obom predmetom vecí spojených na spoločné konanie, ktoré má vplyv na ich prípadnú zodpovednosť za úspech, či neúspech v konaní. Žalobcovia 1/ až 3/ mali postavenie nerozlučných spoločníkov z hľadiska zodpovednosti za úspech, či neúspech v konaní iba ohľadne spoločne podanej žaloby z 13. februára 2004 o určení vecí, resp. práv patriacich do dedičstva po poručiteľovi. Išlo o uplatnenie práva so samostatným skutkovým základom, úplne odlišným od práva uplatňovaného žalobkyňou 1/ vo svojom vlastnom mene žalobou z 3. júna 2003, ako práva veriteľa na úhradu časti dlhu,

ktorý spôsobil právny predchodca žalovaných. Právna zástupkyňa žalovanej 1/ po spojení oboch pôvodne samostatne podaných žalôb s rozdielnym skutkovým základom do jednej veci vyčíslila sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby tak, že sčítala hodnotu práva uplatňovaného žalobkyňou 1/ samostatnou žalobou a hodnotu práv uplatňovaných žalobcami 1/ až 3/ taktiež samostatnou žalobou. Odvolací súd tak prehliadol, že v takto vyčíslených hodnotách tarifnej odmeny sa premieta tarifná hodnota veci uplatňovanej v samostatnej žalobe žalobkyne 1/, ktorá nemôže byť uložená k náhrade žalobcovi 3/, uplatňujúcemu iné právo so samostatným skutkovým základom a navyiac sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, v súvislosti s obranou žalovanej 1/ po spojení vecí sa mala priznať podľa výpočtového základu spôsobom určeným v ustanovení § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.

Z vyššie uvedených dôvodov preto dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. mimoriadne dovolanie proti časti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým bol vo zvyšku vo veci samej potvrdený rozsudok okresného súdu v spojení s uznesením okresného súdu z 5. mája 2005 č.k. 9 C 104/2003-172 o zamietnutí žaloby žalobkyne 1/ o zaplatenie 335 000 Sk s príslušenstvom, o zamietnutí žaloby žalobcov 1/ až 3/, že do dedičstva po poručiteľovi A. K. st. patrí polovica pohľadávky v sume 335 000 Sk a pohľadávka poručiteľa voči jeho predumrelému synovi, právnenému predchodcovi žalovaných 1/, 2/ v sume 7 500 Sk zamietol. Vo zvyšnej časti v napadnutom výroku vo veci samej a v súvisiacich výrokoch o trovách konania rozsudok zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. marca 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :